

Uzasadnienie

stanowiące integralną część decyzji nr 716/W z dnia 2 listopada 1995 r.

Majątek szlachecki w Brzegu Dolnym początkami założenia sięgający średniowiecza, znacznemu przekształceniu i rozbudowie poddany został w 2 poł. XVII w. Powstał wówczas barokowy zespół dworsko-ogrodowo-folwarczny. Formę w jakiej przetrwał do czasów obecnych oraz zasięg terytorialny uzyskał w dwóch zasadniczych fazach rozbudowy: w latach 1770-75, gdy właścicielem dóbr był K.G. von Hoym (gruntowna przebudowa pałacu, parku i ogrodu w stylu klasycystycznym z udziałem K.G. Langhansa) oraz w 1849 r. (pałac - neorenesans, park - romantyczny).

W historycznych granicach, znanych z przekazów ikonograficznych i kartograficznych z XVIII i XIX w. znajdują się następujące relikty, które z niniejszej decyzji są wyłączone w związku z ich wpisaniem do rejestru zabytków wcześniej wydanymi decyzjami: A). pałac - nr dec. 227 z 31.05.1950 r. bez wyszczególnienia granic;

B). mauzoleum rodziny v. Hoym wg proj. F. Gilly'ego, ok. 1800 r. - ne decyzji 516/W z dn. 17.02.1984 r. (obecnie w ruinie);

C). park - decyzja nr 195 z dn. 31.05.1950 r. (bez precyzyjnego określenia granic ochrony).

Skorygowane w niniejszej decyzji granice założenia przedstawione na załącznikach obejmują następujące obiekty, pominięte dotąd w wpisach do rejestru zabytków:

1. klasycystyczna oficyna tzw. mały pałac, ul. Kolejowa 31 (1770-75 r., przypisywany K.G. Langhansowi);
2. klasycystyczna oficyna przy tzw. młyńskim stawie, zwana młynem parkowym, ul. Leśna 4 (1770-75 - przypisywana K.G. Langhansowi);
3. folwark pałacowy, ul. Kolejowa 27-29
 - a). stajnia i wozownia - późny klasycyzm 1 ćw. XIX w., przebudowany - pocz. XX w.
 - b). wozownia z wieżą: eklektyzm, neogotyizm, przełom XIX/XX w.,
4. oficyna pałacowa mieszkalna, 2 ćw. XIX w., przebud. pocz. XX w. ul. Ogrodowa 1,
5. willa parkowa, neogotyizm z użyciem form architektury obronnej, ok. 1910 r., ul. Kolejowa 2,
6. domek neogotycki - strażnica przy wjeździe do parku, zwany też "szwajcarką", pocz. XX w.,
7. dom oficjalisty, 1 ćw. XIX w., ul. Kolejowa 25.

W parku znajdują się następujące elementy składowe historycznego założenia, podlegające ochronie, nie wyszczególnione w decyzji nr 195 z dn. 31.05.1950 r.: teren dawnych barokowych i klasycystycznych ogrodów ozdobnych na północ i południe od pałacu, na osi pałacu - "staw młyński", prostokątny i staw owalny oraz "staw topolowy" nieregularny, kanały, strumienie, "zwierzyniec", który zlokalizowany był w północnej części założenia, most ceglany przy nabrzeżu Odry, polany, aleje, teren

Za zgodność z oryginałem

Inspektor Justyna Kość

XIX w. ogrodów użytkowych między ul. Ogrodową a Leśną (obecna parcelacja - pocz. XX w. z częściowo zachowanym murem).

Z wyposażenia parku zachowały się dwie rzeźby figuralne żeliwne brązowane i dwa kamienne lwy flankujące mostek od strony Odry oraz fragmenty ceglanego ogrodzenia z dekoracyjnymi bramami wjazdowymi. Bogaty drzewostan reprezentują takie okazy drzew jak: dęby szypułkowe, jesiony wyniosłe, buki zwyczajne, świerki kaukaskie, choiny kanadyjskie. Wśród nich - wiele drzew starych, pomnikowych i egzotycznych, w większości posadzonych w 2 poł. XIX w. Najstarsze - klony (ponad 200-letnie) i buki (ok. 150-letnie).

Zespół o wybitnych wartościach kulturowych i historycznych a także o wyjątkowych walorach widokowych i estetycznych zajmuje znaczny teren układu miejskiego. Widoczny z okolic masyw zieleni wysokiej oraz zachowane elementy urządzeń parkowych stanowią o jego unikalności w skali Śląska.

W rozumieniu art. 2 cytowanej ustawy zespół wraz z wszystkimi wyszczególnionymi w uzasadnieniu elementami założenia podlega ochronie prawnej.

p.o. Województwa

mgr inż.

Za zgodność z oryginałem

Inspektor

Justyna Kość